

Sygn. akt VI U 3999/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2022 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

odwołania: K. N. – prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 14 października 2019 r., Nr (...)

w sprawie: K. N. – prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o składki na Fundusz Pracy

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż kwota składek na Fundusz Pracy w stosunku do pracowników powodowego płatnika: D. L., A. Z. i I. K. w okresach wskazanych w tej decyzji odpowiada kwotom zadeklarowanym przez tego płatnika,

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz powodowego płatnika – K. N. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

VI U 3999/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 300) w związku z art. 104 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz 1482 z późn. zm.) – określił wysokość składek na Fundusz Pracy dla płatnika składek (...) K. N. w miesiącach lat 2015, 2016, 2017 i 2018. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u wyżej wskazanego płatnika ustalono, iż nie zadeklarował on składek na Fundusz Pracy od przychodu uzyskanego przez osoby zatrudnione na podstawie umów zlecenia oraz umów o dzieło w (...) Sp. z o.o., w ramach których wykonywały pracę dla pracodawcy, z którym pozostawały w stosunku pracy. Dotyczyło to:

- 1) D. C. (za miesiące od sierpnia do listopada 2017 r. oraz od stycznia do maja i za październik 2018 r.;
- 2) D. L. (za miesiące od sierpnia do grudnia 2017 r. oraz za luty i od kwietnia do maja 2018 r.);
- 3) K. M. (za miesiąc wrzesień 2017 r.);

- 4) M. N. (za miesiące od sierpnia do listopada 2017 r., od lutego do marca , za maj i za październik 2018 r.);
- 5) A. P. (za miesiące od lutego do maja i za październik 2018 r.);
- 6) Ł. P. (za miesiące od maja do lipca 2017 r.);
- 7) A. W. (za miesiące od sierpnia do listopada 2017 r. oraz od stycznia do maja i za październik 2018 r);
- 8) A. Z. (za miesiące od maja do lipca, za wrzesień i za listopad 2017 r. oraz od stycznia do maja 2018 r.).

Ponadto płatnik składek (...) K. N. nie zadeklarował składek na Fundusz Pracy od przychodu uzyskanego przez osobę zatrudnioną na podstawie umów o dzieło oraz zlecenia w (...) Sp. z o.o., w ramach których wykonywał pracę na dla pracodawcy. Dotyczyło to I. K. (za miesiące od maja do lipca, od września do grudnia 2017 r. oraz od stycznia do października 2018 r.).

Organ rentowy wskazał przy tym, iż obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez zastosowania ograniczenia opłacają pracodawcy za osoby pozostające w stosunku pracy. Wysokość składki określiła ustawa budżetowa na 2,45% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Odwołanie zaskarżające powyższą decyzję w części odnoszącej się do swoich pracowników: D. L., A. Z. i I. K. wniósł płatnik składek K. N. (prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...)), domagając się zmiany tej decyzji poprzez ustalenie, że kwotą należnych składek na Fundusz Pracy w okresie objętym decyzją są kwoty zadeklarowane przez płatnika składek. Ponadto odwołujący wnosił o zasądzenie od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na swoją rzecz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania powodowy płatnik wskazywał, iż nie zgadza się z zaskarżoną decyzją oraz wnosił o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie do czasu rozstrzygnięcia spraw z jego odwołań od decyzji ustalających podstawy wymiaru składek poszczególnych pracowników.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu prezentowanego stanowiska procesowego Organ ten wskazywał, iż w czasie kontroli przeprowadzonej u powodowego płatnika (protokół kontroli z dnia 2 lipca 2019 r.) ustalono że K. N. jest pracodawcą czyli pomiotem pełniącym funkcję płatnika składek dla swoich pracowników i winien zadeklarować składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne od przychodów uzyskanych przez nich z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. w (...) Sp. z o.o. w A. w miesiącach i w wysokościach wskazanych w zaskarżonej decyzji. Obie te Spółki zawierały z pracownikami odwołującego umowy cywilno-prawne, a z dokonanych ustaleń wynika, że beneficjentem pracy osób zatrudnionych był K. N., prowadzący działalność pod firmą (...). Organ rentowy podnosił w związku z tym, iż odwołujący, (...) Spółka z o.o. oraz (...) Spółka z o.o. prowadzą działalność pod tym samym adresem, kadrami tych osób zajmują się te same osoby, co daje im podgląd na zbiegi tytułów ubezpieczeń społecznych. Firmy te wypracowały mechanizm polegający na zatrudnianiu pomiędzy firmami pracowników na umowę o pracę i umowy zlecenia. U jednego z tych płatników dokonywano zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, przyjmując do podstawy wymiaru składek wynagrodzenie co najmniej minimalne, u drugiego płatnika składek zgłaszano do ubezpieczenia zdrowotnego. Według ustaleń organu rentowego zleceniobiorcy byli podporządkowani pracodawcy w taki sam sposób jak pracownicy. Nadzór nad pracami zleconymi sprawował K. N. prezes zarządu (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. oraz prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) oraz A. N., będąca prokurentem w obu tych Spółkach.

Zdaniem pozwanego organu zebrany w trakcie kontroli materiał dowodowy wskazywał na funkcjonowanie mechanizmu, który zmierza do obejścia prawa.

Dodatkowo organ rentowy informował, że w stosunku do D. L., A. Z. i I. K. wydał decyzje określające podstawę wymiaru składek, które zostały zaskarżone. Dlatego w niniejszej sprawie organ rentowy także wnosił o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia powyższych spraw.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Decyzja z dnia 14 października 2019 r. zaskarżona została przez powodowego płatnika K. N. w aspekcie podmiotowo-przedmiotowym w zakresie ustalenia podstawy wymiaru składek na Fundusz Pracy trzech jego pracowników: D. L., A. Z. i I. K.. Zgodnie z art. 104 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U 2021, poz. 1100 ze zm.) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez zastosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę, opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby pozostające w stosunku pracy. Z unormowania tego wyraźnie wynika, iż wysokość składek na Fundusz Pracy, a także powstanie obowiązku ich opłacenia, uzależnione jest od wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe i stwierdzenia obowiązku uiszczenia składek na te ubezpieczenia.

W związku z tym strony niniejszego postępowania w pierwszych pismach procesowych wnosili o zawieszenie postępowania, a Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 12 maja 2020 r. zawiesił to postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego do czasu prawomocnego zakończenia toczących się równoległe ze sprawą niniejszą spraw Sądu Okręgowego w Bydgoszczy o sygn. akt VI U 3391/19, VI U 3392/19 i VI U 3393/ 19.

Po prawomocnym zakończeniu tych trzech spraw postanowieniem z dnia 18 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy podjął zawieszony w niniejszej sprawie postępowanie i przystąpił do jej merytorycznego rozpoznania, mając na względzie, iż:

- w sprawie VI U 3991/19 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił w punkcie 1 wyroku z dnia 25 stycznia 2021 r. zaskarżoną przez płatnika składek K. N. decyzję z dnia 14 października 2019 r. nr (...) (ustalającą nową podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla D. L.) w ten sposób, że ustalił, iż podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne D. L. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek;

- w sprawie VI U 3392/19 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił w punkcie 1 wyroku z dnia 9 grudnia 2020 r. zaskarżoną przez płatnika składek K. N. decyzję z dnia 14 października 2019 r. nr (...) (ustalającą nową podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla A. Z.) w ten sposób, że ustalił, iż podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne A. Z. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek;

- w sprawie VI U 3993/19 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił w punkcie 1 wyroku z dnia 24 września 2020 r. zaskarżoną przez płatnika składek K. N. decyzję z dnia 14 października 2019 r. nr (...) (ustalającą nową podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla I. K.) w ten sposób, że ustalił, iż podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne I. K. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek.

(dowody: dokumenty w aktach spraw Sądu Okręgowego w Bydgoszczy o sygn. akt VI U 3391/19, VI U 3392/19 I VI U 3393/19, w tym wyroki z uzasadnieniami i stwierdzonymi prawomocnościami)

Zgodnie z art. 365 § 1 K.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Regulacja powyższa odnosi się do tzw. prawomocności materialnej orzeczenia i stanowi drugi, obok prawomocności formalnej, aspekt prawomocności. Sąd, rozpoznający nową sprawę między tymi samymi stronami, zobowiązany jest przyjąć, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak wynika to z wcześniejszego prawomocnego wyroku. Jeżeli kwestia ta pojawia się w kolejnej sprawie, nie podlega ona ponownemu badaniu. Pozytywny skutek

rzeczy osądzonej stwarza więc nie tylko zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z wcześniej osądzoną kwestią, ale także zakaz prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego. Sąd Najwyższy w wyroku z 13.03.2019 r., II PK 300/17, LEX nr 2633610, wskazał, że związanie prawomocnym wyrokiem, o jakim mowa w art. 365 § 1, oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w pewnej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w innej sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjął sąd w prawomocnym wcześniejszym wyroku.

Skoro wyroki wydane w wyżej wskazanych trzech sprawach zmieniały zaskarżone przez płatnika składek decyzje, w ten sposób, że ustalały, iż podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne: D. L., A. Z. i I. K. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek, to kwestia ta miała charakter prejudycjalny m.in. dla sporu toczonego przez strony w niniejszej sprawie, a dotyczącego wysokości składki na Fundusz Pracy. Powodowy płatnik nie ma w związku z tym obowiązku opłacenia składki na Fundusz Pracy obliczonych od przychodów uzyskiwanych przez tych trzech pracowników z tytułu wykonywania przez nich umów zlecenia bądź umów o dzieło zawartych:

- z (...) Spółką z o.o. z siedzibą w P. (umowy takie zawarli D. L. i A. Z. – okoliczności niesporne);
- z (...) Spółką z o.o. z siedzibą w A. (umowy takie zawarł I. K. – okoliczność poza sporem).

Jeśli zatem powodowy płatnik nie zgłosił korekt dokumentów rozliczeniowych dotyczących składek na Fundusz Pracy, to nie ma on takiego obowiązku, a wysokość składek na ten Fundusz ujęta w zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji, dotycząca D. L., A. Z. i I. K., podlega wyzerowaniu, zgodnie z żądaniem odwołującego. Nie ma on bowiem obowiązku ich uiszczania, a wysokość składki odpowiada kwoto zadeklarowanym przez powodowego płatnika, nawet wówczas, gdy jest równa zero .

Wyżej przedstawione motywy uzasadniały zatem zmianę zaskarżonej decyzji w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji wyroku (zgodny z żądaniem odwołania) - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art. 104 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu między stronami. Pozwany organ rentowy jako strona przegrywająca spór obowiązany jest – zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 w zw. z art.99 K.p.c. - zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty zastępstwa prawnego ustalone przez Sąd według stawki minimalnej (900,00 zł), adekwatnej do wartości przedmiotu sporu w niniejszej sprawie (2799 zł).

Sędzia Janusz Madej